

Juli

Mijn oma had een gedicht van Hans Andreus in haar portefeuille zitten, *Boombeschrijving*, uit 1958:

Bomen zijn werkelijk.
Hun bladeren zijn werkelijk
met woorden veelzeggend en letterloos.

Hun toppen zingen.
Hun stammen zwijgen
hoorbaar.

Hun wortels houden
van de aarde.

Bij een boom
staande moet ik wel
ademen als een boom.

Naar een boom
ziende zie ik
hemel en aarde in elkanders
armen.

Want een boom,
een boom is een bruiloft.

Ze had het uit de krant geknipt. Het ging haar vooral om de slotregels. Hoe vaak zal ze het, in de bus of wachtend bij de kapper, tevoorschijn hebben gehaald? En waartoe? Voor het fijne gevoel, de troost, de inspiratie? Ze kende het natuurlijk al lang en breed uit haar hoofd toen ze het mij, een jonge poëzieliefhebber nog, liet zien.

Veel mensen houden van bomen. Bomen imponeren en spreken tot de verbeelding door hun omvang en veranderlijkheid, hun ouderdom, hun schoonheid, hun onverstoorbaarheid. Van de Boom der Kennis in Genesis tot de Enten in *The Lord of the Rings*, van de heilige eiken die werden omgehakt door de overijverige Sint Maarten tot Yggdrasil uit de Edda, van prinses Irene die bomen knuffelt tot aan de boomevangelist Peter Wohlleben en diens wereldwijde bestseller *Het verborgen leven der bomen* – bomen raken ons.

Vreemd was het dan ook, heel vreemd, mezelf erop te betrappen dat ik bomen straal negeerde bij mijn huiswerk voor de Floroncurus *Basiscurus Flora*! Zodra ik eropuit ging om planten te vinden, richtte ik de blik omlaag, niet omhoog. Ik noteerde wat ik vond, tot het ordinaire Engelse raaigras aan toe, en vergat dat bomen toch heus ook behoren tot het Plantenrijk. Thijsse zou zich omdraaien in zijn graf; zijn *Flora* uit 1899 (“Met meer dan zesduizend figuurtjes”) heeft als allereerste stap op het determinatiepad: “Is uw plant een boom of heester?”

Hoe vergaat het ú bij een bezoek aan Thijsse’s Hof? Dompelt u zich onder in de weldadige sfeer? Of bent u gespist op de zeldzaamheden, de orchideeën, de Gele helmbloem, de Bevertjes? Misschien bent u een regelmatige bezoeker en gaat uw aandacht uit naar de naambordjes die sinds uw vorige bezoek zijn verschenen?

Stuk voor stuk goede redenen voor een bezoek. Maar de bomen... Hoe vaak gaat uw aandacht naar hen? Fungeren zij vaak niet slechts als een soort decorstukken?

Verscheidene bomen hebben bij ons een permanent naambordje (mogelijk momenteel ietwat overwoekerd). Begin daar eens mee. Opdracht: zoek de bordjes van de Ratelpopulier, de Hulst, de Wegedoorn, de Zomerlinde, de Zomereik en de Vuilboom. Echt, ze zijn er. En heeft u ze gevonden, sta dan even stil bij de boom in kwestie, bij zijn schors, zijn blad, zijn knoppen, zijn vorm, zijn vruchten.

Heeft u de bordjes afgewerkt, bezie dan eens de vele individuen die elk op hun eigen wijze het aankijken waard zijn. De reusachtige *Taxus pal* naast de ingang. Het Sparrenbosje. De beuk en de eik die samen één plantgat delen. De Zwarte elzen langs de waterkant. De Oostenrijkse dennen die de aanblik van de centrale vijver domineren. De eik met de vleermuizenkast, pas opgehangen. De dennenboom met de broedkast voor uilen, waar geen uil van wil weten. De kwijnende Meidoorn in het veld naast de vijver, waarvan wordt gefluisterd dat Jac. P. Thijsse hem zelf daar heeft neergezet. Overigens, het beeld van onze naamgever staat onder een Spaanse aak waar een roos zich doorheen slingert, heel mooi. En dan zwijg ik nu maar van de Berken, de Haagbeuken en de Canadese kornoeljes.

Tenslotte komt u bij de buitenste schil van Thijsse's Hof, de afscheiding van de boze buitenwereld, de krans van hoog opgaand geboomte die van de Hof een *hortus conclusus* maakt. Daar staan machtige Zomereiken, Essen, Lindebomen, Esdoorns en Beuken.

Het oorspronkelijke beheerplan spreekt van "opgaand struweel met een enkele volwassen boom". Momenteel staan er alleen al in het stuk achter het standbeeld 40 volwassen bomen. Met het klimmen der jaren veroorzaken die grote jongens wel een probleem: ze nemen te veel licht weg van de planten waar het ons in de eerste plaats om te doen is. De bosbodem krijgt nog wel voldoende licht als het de tijd van de stinzenplanten is, maar de tussenlaag, het struweel, zou verkwijnen bij te weinig licht. Dat is de reden dat afgelopen herfst enkele grote Zomereiken zijn gekapt, iets wat mogelijk verbazing wekte, maar een noodzakelijke vorm van onderhoud waar Thijsse al rekening mee hield.

Rob van Dam

PS: Het nieuwe boek van Jac. P. Thijsse, *Nu ga ik er eens op uit. Wandeldagboeken 1884-1898* (Uitgeverij Van Oorschot), dat ik hier al enkele keren heb aangekondigd en dat vanwege de coronaperikelen telkens opnieuw niet verschijnen kon, ligt dezer dagen dan toch eindelijk in de winkel.

